

معرفی کتاب

پس از فراغت از علم کلام و اثبات باورها و مبانی اعتقادی، فقه مهم‌ترین و بافضیلت‌ترین علم است. زیرا دنیا و آخرت انسان‌ها، معاش و معاد مردم توسط این علم سامان می‌یابد و احکام الهی به واسطه آن شناخته می‌شود.

از آن رو که احکام بر موضوعات حمل می‌شوند، شناخت صحیح و کامل موضوع برای دستیابی به حکم فقهی آن ضرورتی غیر قابل اغماض دارد.

در عصر حاضر با بروز پیشرفت‌های علمی و صنعتی، موضوعات تازه‌ای پدید آمده‌اند که پیش از این مورد توجه فقها نبوده و احکام آن‌ها استخراج و بیان نشده است.

این کتاب برای نخستین بار به عنوان متنی درسی برای آموزش موضوع‌شناسی فقهی به طلاب حوزه‌های علمیه تدوین و تنظیم شده است.

ویژگی‌های کتاب

۱. توجه به مسئله‌ای که آموزش آن در حوزه‌های علمیه مغفول‌عنه بوده
۲. تدوین کتاب به صورت درسنامه
۳. بیان اهداف درس در ابتدای آن
۴. متنی برای پیش‌مطالعه درس تحت عنوان «اشاره»
۵. دسته‌بندی دقیق و طبقه‌بندی کامل محتوای هر درس
۶. یادآوری نکات مهم و خلاصه‌ای از مباحث درس در انتهای آن
۷. ارائه تمرین متناسب با محتوای درس برای کسب مهارت در موضوع‌شناسی
۸. طرح پرسش‌هایی در پایان هر درس جهت خودآزمایی
۹. متن ساده و روان به زبان فارسی برای مطالعه آسان
۱۰. استفاده از مثال‌های واقعی قرآنی و روایی در شناخت موضوعات
۱۱. ارائه توضیحات بیشتر درباره مطالب درس در پاورقی

سرفصل‌های کتاب

بخش اول: ضرورت و تعریف

آغاز مطالب کتاب تعریف واژه‌ها و اصطلاحات اصلی و تخصصی در بحث موضوع‌شناسی فقهی است. سپس به اهمیت موضوع‌شناسی و مراحل شناخت آن پرداخته شده. سه درس نخست کتاب به این مقدمات اختصاص یافته است.

بخش دوم: منابع موضوعات فقهی

موضوع‌شناسی در قرآن، در روایات و در فقه امامیه، عناوینی است که سه درس بعدی به تبیین آن‌ها پرداخته‌اند.

بخش سوم: انواع موضوعات احکام

موضوعات احکام فقهی اقسام مختلفی دارند که در این بخش یک به یک معرفی و تبیین شده‌اند. موضوعات شرعی و موضوعات عرفی دو دسته مهم از موضوعات احکام را تشکیل می‌دهند.

بخش چهارم: ویژگی‌های شناخت موضوعات فقهی

ارکان شناخت موضوعات، متصدیان آن، منابع شناخت، نقش زمان و مکان و اجتهاد و تقلید در موضوعات از مباحث اصلی بخش آخر کتاب است.

فهرست درس‌ها

درس اول: تعریف واژه‌های کلیدی

درس دوم: اهمیت موضوع‌شناسی فقهی

درس سوم: مراحل شناخت موضوعات

درس چهارم: موضوع‌شناسی در قرآن

درس پنجم: موضوع‌شناسی در روایات

درس ۶: موضوع‌شناسی در فقه امامیه

درس هفتم: انواع موضوعات احکام

درس هشتم: موضوعات شرعی

درس نهم: انواع موضوعات عرفی

درس دهم: ارکان شناخت موضوعات عرفی

درس ۱۱: متصدیان شناخت موضوعات

درس ۱۲: منابع شناخت موضوعات

درس ۱۳: جایگاه علوم مختلف در شناخت موضوعات

درس ۱۴: نقش زمان و مکان در تغییر موضوع‌شناسی

درس ۱۵: اجتهاد و تقلید در موضوعات

برای تهیه کتاب و یا ارسال انتقادات و پیشنهادات خود، به صورت حضوری به نشانی

فرموده و یا برای ارتباط مجازی با پیام‌رسان

و یا تلفن

مرکز تدوین کتب

تماس حاصل فرمایید.

نمونه متن کتاب

گرچه در قرآن کریم موضوع‌شناسی به معنای دقیق فقهی آن نیامده است، ولی دقت در پاره‌ای از آیات قرآن کریم روشنگر چند مطلب است:

از برخی آیات قرآن کریم استفاده می‌شود که اصل موضوع‌شناسی به عنوان رهیافتی به بعضی از معارف دینی در حوزه‌هایی مانند اعتقادات مهم است؛ از قبیل این قول خداوند تبارک و تعالی: «آیا به شتر نمی‌نگرند که چگونه آفریده شده است؟».

این آیه در مقام دعوت به شناخت شتر از جهت کیفیت خلقت و شگفتی‌های نهفته در آفرینش آن است تا این شناخت موضوعی و ماهیتی، رهیافتی بر اثبات ربوبیت خداوند و وجوب عبادت او درباره انسان سست‌ایمان شود.

دقت در برخی از آیات قرآن بیانگر این حقیقت است که خداوند در مقام بیان اجزای ترکیبی برخی از موضوعات فقهی است؛ مانند وضو که در کیفیت بیان آن خداوند متعال چنین می‌فرماید:

ای اهل ایمان، چون خواستید به نماز بایستید صورت و دست‌هایتان را تا آرنج‌ها بشویید و پای خویش را تا غوزک

همکاران تألیف

مسح کنید.

دقت در برخی آیات قرآن نشان می‌دهد کنار ذکر هر موضوع به مهم‌ترین شاخصه آن نیز اشاره شده است؛ از جمله این قول خداوند تبارک و تعالی است که می‌فرماید:

بعضی از مردم سخنان باطل و بیهوده خریداری می‌کنند تا مردم را از روی جهل و نادانی گمراه سازند و آیات الهی را به استهزا و سخریه گیرند؛ برای آنها عذاب خوارکننده است.

شاهد درباره موضوع «لهو الحديث» است که آیه قبح آن را مفروغ گرفته و به شاخصه اصلی آن اشاره کرده که آن عبارت است از آنکه موجب گمراهی از طریق الهی باشد.

